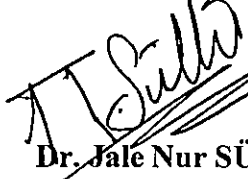

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 23 Kasım 2023
Sayı : 267

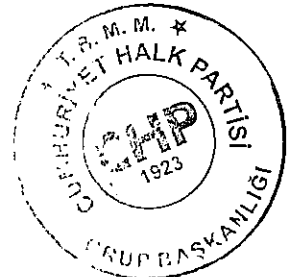
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye İstatistik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 17.11.2023

Dr. Jale Nur SÜLLÜ
Eskişehir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 24-11-2023	Esas No: 2/1807

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
23 Kasım 2023
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
23 Kasım 2023
No: 1329780

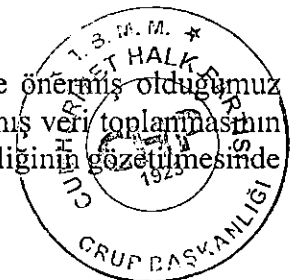
GENEL GEREKÇE

“Toplumsal cinsiyet”, herhangi bir toplumun, kadınlar ve erkekler için uygun olduğunu düşündüğü sosyal anlamda oluşturulmuş roller, davranışlar, yargılar, faaliyetler ve özellikler olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu bu yargıların, rollerin, sorumlulukların kadın-erkek açısından dengeyi bozacak şekilde dağılımı olan toplumsal cinsiyet eşitsizliği ise kadınların iş yaşamında yeterince yer alamaması, siyasette yeterince yer bulamaması, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerine uzanan çizgide kadınların yaşadığı ve mücadele verdiği sorunların temel kaynağı olduğu ortaya konulmaktadır. Kadın ve erkek arasında eşit hakları, sorumlulukları ve fırsatları bu ötekileştirici tanımlardan ayrı olarak ifade eden toplumsal cinsiyet eşitliği hem kadınların hem de erkeklerin çıkarları, ihtiyaçları ve önceliklerini dikkate almak ve farklılıkları korumak anlamını taşımaktadır. Bu kavram bir insan hakları ilkesi olup, sürdürülebilir kalkınmanın ön koşuludur. Birey odaklı kalkınma, dolayısıyla toplumsal kalkınmanın sağlanması toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde oluşturulabilecek politikaları gerekli kılmaktadır. Bunun içinde öncelikle toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin mevcut durumu ile ilgili sağlıklı analiz yapılması gerekmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin mevcut durumu ile sağlıklı analiz yapılabilmesi ise özellikle cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplanmasını gerekli kılmaktadır. Kamu politikaları geliştirilirken toplumsal cinsiyete duyarlı veri toplanması, sorgulanması, kullanılması ve veriye dayalı politika söylemlerinin oluşturulması önemlidir. Bu veriler, ülkeler arasındaki ve ülke içindeki toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin durum karşılaştırmalarında ve bu karşılaştırmalar sonucu yapılması gereken çalışmaların belirlenmesinde kullanılmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığının küresel ölçekte, her alanda yaygınlaşan kullanımı verinin toplanma ve yorumlanma süreçlerini de önemli noktaya taşımıştır. Politika yapımcıların ve uygulayan kurumların toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı çalışmalar yaparken, kullanılacak verinin toplanması ve tarafsız yöntemlerle yorumlanması için sürecin yasal düzenleme ile güvence altına alınması gerekmektedir. Ayrıca toplumsal cinsiyete ilişkin nicel ve nitel veri üretilmesinin yaygınlaşması, cinsiyete göre ayrıştırılmış veriyi kullanan politika yapımcılar ve eşitliğinin sağlanmasını hedefleyen tüm kesimlerin kullanımına açılması gerekmektedir. Bu süreç sağlıklı olarak gerçekleştirildiğinde sosyal, kültürel ve siyasal yaşam başta olmak üzere pek çok alanda eşit katılımın gerçekleşmesi için atılacak adımlar ve karar mekanizmalarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin kalıcı hale gelmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, verilerin cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplanması, toplumda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında en temel araçlardan biri olan toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme için bir altlık oluşturacağı gibi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin uygulanmasında da temel gerekliliklerden biri de yerine getirilmiş olacaktır.

Ülkemizde ihtiyaç duyulan alanlarda veri ve bilgilerin derlenmesini, değerlendirilmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını, dağıtımını sağlamak ile yükümlü olan Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) amaç, çalışma usul ve esaslarını düzenleyen 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile düzenlendiği görülmektedir. Ancak, Kanun’da verilerin toplanmasının düzenlenmesinde cinsiyet ayrımına özellikle vurgu yapılmadığı görülmektedir. Bu da ülkemizde genelde TÜİK verileri resmi veri olarak kabul gördüğünden gerek yürütülen bilimsel araştırmalarda gerekse politika yapımlarında verilerin cinsiyet açısından ayrıştırılması zorluğuna neden olmaktadır. Verilerin cinsiyet açısından ayrıştırılamaması da toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönünde politikaların oluşturulmasında zorluk yaşanmasına neden olmaktadır.

Kanun teklifi ile, Türkiye İstatistik Kanunu’nun 3. maddesinde önermiş olduğumuz düzenleme ile cinsiyet eşitliğine duyarlı olarak cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplanmasının sağlanarak, ülkemizde oluşturulacak politikalarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesinde atlık ve kolaylık sağlanması hedeflenmektedir.

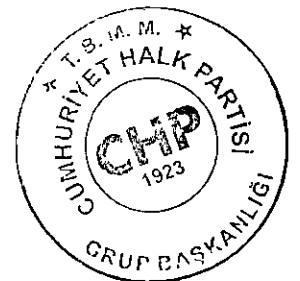

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun İkinci Kısım Birinci Bölümü'nde Resmi İstatistik Programı başlığında yer alan 3. Maddesi'nde program kapsamında yer alan verilerin cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplama yöntemi çerçevesinde yapılmasının sağlanması yoluyla, toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusunda yapılacak sağlıklı analizlerin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönünde uygulanacak politikalarda yol gösterici olması hedeflenmektedir.

MADDE 2- Yürütme maddesidir.

MADDE 3-Yürürlük maddesidir.

TÜRKİYE İSTATİSTİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 10/11/2005 tarih ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “istatistikleri kapsar.” ibaresi “istatistiklerin cinsiyete göre ayrıştırılmış olarak toplanılmasını kapsar.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini, Cumhurbaşkanı yürütür.

